

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. VI. Objectiones ab Autoritate D. Thomæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

physicam : quomodo aliàs illam posset appellare efficacissimam, iuvicam, insuperabilem? &c.

23. Objicies etiam tritum illud, quòd immeritò Christus Matth. 17. exprobrasset Corozaitis : *si in Tyro & Sidone factæ essent virtutes, quæ factæ sunt in vobis, olim in cilicio & cinere pœnitentiam egissent.* Potuissent enim Corozaitæ jure optimo respondere : Quid nobis exprobras Tyrios & Sidonios? quid mirum, si illi visis tuis miraculis egissent pœnitentiam, cum tu illos ad agendam pœnitentiam physicè prædeterminâsses. Quòd si tu nos ipsis pares fecisses in prædeterminando, utique & nos pœnitentiam ageremus : sed non erat in nostrâ potestate facere, ut nos prædeterminares. Non minùs Judæi auditâ exprobatione II. 5. *Quid ultra debui facere vineæ meæ &c.* potuissent se excusare & dicere : Domine, ulterius tibi aliquid faciendum fuisset : nimirum danda physica prædeterminatio, sine quâ (inquit de Lugo,) impossibile erat fructum ferre pietatis.

Respond primò. Hanc objectionem etiam in Adversarios retorqueri posse : possent enim Corozaitæ etiam conqueri, & dicere : Domine, Tyrii & Sidonii visis tuis signis ideo in te credidissent, quia tu illa patrâsses in talibus circumstantiis, in quibus per scientiam mediam eos consensus fore prævidisti : age, & in similibus circumstantiis hæc signa apud nos operare, in quibus nos per eandem scientiam mediam consensus esse noscitis, & nos quoque in te credemus.

24. Videtur quidem Clarissimo P. Ilfing in vindic. contro. 14. v. 6. hæc retorsio esse telum sine viribus : quia, inquit, licet permittatur, his positis circumstantiis non fuisse in potestate Corozaitarum, ut haberent alia auxilia gratuita, in quibus per scientiam mediam prævisi fuissent credituri, tamen in illorum potestate fuisset, ut cum his auxiliis conjungerent fidem in Christum; atqui si necessaria ipsis fuisset prædeterminatio physica, quam habere non fuit in illorum potestate, tunc hoc ipso non habuerunt, nec in illorum potestate fuit habere potentiam proximam & completam ponendi fidem ac pœnitentiam &c.

Verùm hæc responsio nondum enervat vim retorsionis; quia assumit & supponit, potentiam proximam sine prædeterminatione physica non esse completam; quod melioris notæ Thomistæ nullus concesserit, & supponenti probandum incumbit. Manet ergo firma vis & paritas retorsionis : Corozaitæ, in sententia Recentiorum, non habent justam causam suæ excusationis; quia licet in his circumstantiis (quarum positio vel mutatio non est in potestate ipsorum) positi, nunquam sint credituri, aut pœnitentiam acturi, tamen viribus liberi arbitrii, gratiâ sufficiente instructi, possent agere pœnitentiam : ergò iidem non habent legitimam excusationem suæ infidelitatis in sententiâ Thomistarum, quia licet, suppositâ carentiâ physicæ prædeterminationis, quâ habere non est in illorum potestate, nunquam sint credituri vel pœnitentiam acturi, tamen reverà viribus liberi arbitrii, gratiâ sufficiente instructi, possunt credere & pœnitentiam agere.

25. Respond. secundò. Similem excusationem & querelam olim à Pelagianis D. Augustino fuisset oppositam; dicebant enim (prout ipse refert

In L. de corrept. & grat. c. 7.) *cur corripimur, atque quimur, reprehendimur, accusamur? obedientiam (motionem intrinsecè efficacem & prædeterminativam ad obediendum) non accepimus: quid ergò corripimur, quasi eam nobis dare possimus?* Respondet verò S. P. c. 7. *Perseverantia est quidem donum DEI, justè tamen corripimur, qui cum bene viverent, non perseverarunt, ex bona quippe in malam vitam suâ voluntate mutati sunt.* Itaque juxta prædictum S. Patrem, qui non obediunt, nec perseverant, ideo justè reprehenduntur, quia propter auxilia sufficientia, quæ acceperunt; potuissent obedire & perseverare, & propriæ voluntatis malitiâ non perseverarunt, quantumvis ipsorum donum perseverantia, sine quo nemo perseverat, & quod ipsis DEUS minime conferre tenebatur, non receperint. Pari modo Corozaitæ nullam habebunt excusationem, quia, licet prædeterminationem sibi indebitam, vi cujus actu pœnitenter aut crederent, non acceperint, acceperunt tamen auxilia sufficientia, ut credere & pœnitere potuerint; nam prædeterminatio non dat posse, sed illud supponit. Sic neque Judæi sub vineæ parabola adumbrati, habebunt justam excusationem, cur fructum legis non attulerint; fallum enim est, quòd ipsorum physica prædeterminatione fuerit impossibile hunc fructum afferre; cum pollerent libero arbitrio, auxiliis sufficientibus, quæ nemini DEUS denegat, instructo.

§. VI.

Objectiones ab autoritate D. Thoma.

Objectiones tertio autorit. D. Th. & quidem primò ex 1. 2. q. 9. a. 6. ad 3. ubi dicit: *DEUS movet voluntatem hominis sicut universali motor, ad universale obiectum voluntatis quod est bonum, sed homo per rationem se determinat ad volendum hoc, quod est verè bonum vel apparet bonum &c.*

Secundò ibidem q. 10. a. 4. dicit: *DEUS non movet voluntatem nostram ex se indifferentem, nisi non ex necessitate illam ad unum determinat.*

Tertiò q. 3. de pot. a. 7. ad 13. determinativam alius, aut, relinqui in potestate rationis & voluntatis.

Quartò in 3. contra gent. c. 86. docet, *concreta sum causa primè determinari & specificari per causam secundam.*

Quintò in q. 6. de malo, a. un. in c. inquit. *ex necessitate movemur ad volendum, tollitur deliberatio, exhortatio, præceptum, & puniitio, laus & vituperium.*

Sextò in 2. dist. 37. q. 1. a. 2. ad 5. dicit, *quod ideo agentia libera per se agant, quia per propriam naturam & per proprium judicium actus sui determinant.*

Respond. ad primum. Illo loco non excluditur determinatione causæ creatæ præviâ motionem universalem motoris, sed tantum motionem specialem; sic enim DEUS ad actus malos non movet creatam voluntatem, sed tantum ad bonos. Prout verbis statim subsequentiis indicavit S. D. dicens: *Sed interdum DEUS movet aliquos ad aliquid determinatè volendum, sicut in his quos movet ad gratiam.*

Ad 2. Resp. Hoc ipsum esse, quod omnes Discipuli

Discipuli D. Th. asserunt, & Adversariis probandum incumbere, quòd, si DEUS prædeterminando movet, moveat ex necessitate.

Ad 3. Resp. Determinationem voluntatis aliam esse causalem, aliam formalem. Causalis est motio divina à solo DEO procedens, tantùm libera ut quo. Formalis est ipse actus voluntatis liber ut quod; & de hac loquitur S. D. quòd sit in hominis potestate. Ad 4. Resp. Mentem S. D. esse, quòd concursus causæ primæ determinetur per concursum causæ secundæ non activè [sic enim everteretur subordinatio causarum.] sed objectivè & specificativè: quia, cùm prævia motio pro suo termino immediato respiciat creatam operationem, ab illa quoque extrinsecè specificatur: & si operatio est supernaturalis, etiam prædeterminatio est talis; sin naturalis, etiam præmotio erit ordinis naturalis. Ad 5. Responso est eadem sicut ad 2. Neque enim prædeterminatio imponit fatalem necessitatem. Ad 6. minor, illum locum ab Advers. in suum favorem adduci, cùm ibidem S. D. disertè affirmit, hanc ipsam determinationem, quæ se agentia libera determinant, in DEUM ut primum agens esse reducendum, quòd sine prævio influxu fieri non potest. Verba accipe: *Dicendum, quòd operatio illius agentis, qui per se agit, oportet, ut in primum agens sicut in causam reducat: quamvis enim huiusmodi entia per se agant, quia per propriam naturam, & NB. per proprium iudicium actus suos determinant, NB. non tamen a se habent, quòd agant, sed à primo agente, quòd eis esse & posse, NB. & agere conferat.* Hæc S. D.

§. VII.

Rationes objectivæ.

Objicies quòd. Prædeterminatio physica non relinquit locum divinis exhortationibus, quibus monemur declinare à malo, & facere bonum. Nam cuilibet exhortanti ad poenitentiam occurri poterit: Quid me mones ad poenitentiam, cùm ad hoc necessaria sit prædeterminatio, quam si haberem, utique poeniterem, nec tuâ admonitione indigerem? Rursus hæc ipsa prædeterminatio hominem inducit in desperationem; sic enim licebit discurrere: Aut sum prædefinitus & prædeterminatus ad finaliter perseverandum, aut non sum prædeterminatus? si sum, quicquid nunc mali egero, perseverabo & salvabor: si non sum, quicquid nunc boni egero, non perseverabo nec salvabor. Ergo prædeterminatio tanquam bonis moribus nociva merito est eliminanda.

Respond. Utrumque absurdum jam pridem à D. Augustino depulsum fuisse, nec aliam habere difficultatem, quam quæ priùs in secunda objectione fuit proposita & resoluta. Negatur igitur sequela: nam sicut in sententia Adversariorum non sunt frustraneæ adhortationes, quia, etsi sine positione in iis circumstantiis, in quibus me DEUS ab æterno consensurum vidit, nunquam operabor consensum, tamen hæc ipsæ forsitan sunt illæ circumstantiæ, in quibus me DEUS consensurum prævidit; sicque malè quispiam responderet: Fac ut ponar in iis circumstantiis, in quibus me DEUS benè acturum præ-

vidit; ita pariter in nostrâ doctrinâ non sunt frustraneæ adhortationes, quia forsitan, positus istis mediis adhortationum, DEUS hominem prædeterminare ab æterno decrevit.

Ad dilemma oppositum dico, illud in omni 29. Catholicorum sententiâ solvendum esse; & pridem à D. Augustino de bono persever. c. 17. solum fuisse, quemadmodum in tract. de DEO retulimus. Non igitur prædeterminatio potest aut debet esse causa desperationis, imò ipsa, ceu medium potentissimum nostræ salutis, sperari, peti, & precibus à DEO obtineri debet. In illo quoque dilemmate subsumptum semper est falsum: non enim, si es prædeterminatus ad perseverandum, quicquid boni, malive egeris, perseverabis; quia ipsum beneficium prædeterminativum perseverandi sic aliquando DEUS donat, ut velit ad illud per precedentia bona opera præveniri; & aliis iusto iudicio denegat, quia per mala opera sese illo indignos reddiderunt. Si ergò probabiliter es in statu gratiæ, bene spera, quia habes media sufficientia ad perseverandum, nec DEUS deserit sperantes in se. Time nihilominus, & si scas, vide ne cadas; quia nescis an post lapsum habiturus sis efficacem motionem ad respiscendum, quantumvis haud dubiè sis habiturus sufficientem: fuge verò tanquam à facie colubri peccatum, & si es in statu peccati, convola maturè ad remedium poenitentia; cùm tibi non constet, an non fortè hoc ipsum peccatum futurum sit ultimum, quo DEUS iustissimè offensus, tibi vitæ filium, antequam legitime poeniteris, abscindat.

Objicies quintò. Repugnat voluntati determinari à principio extrinsecò in suis liberis actibus: ergo nulla datur prædeterminatio physica: Antec. probatur. Omnis determinatio voluntatis ad liberam operationem debet esse vitalis, libera, & voluntaria: sed principium extrinsecum non est vitale, & liberum: ergo voluntas ad actum liberum à principio extrinsecò determinari non potest. Major videtur certa; quia nisi voluntas habeat vitalem & liberam determinationem ad operandum, etiam operatio ab ipsa vitaliter, liberè & voluntariè prodire non potest. Minor etiam probatur, & in primis quoad primum membrum: quia vitale agens in hoc differt à non vitali, quòd à seipso moveatur & determinetur ad agendum, sicque in seipso habeat suæ operationis principium. Ergo si determinatio procedat à principio extrinsecò, non potest esse vitalis.

Quoad secundum membrum sequitur ex priori; quia nisi principium sit vitale, non potest esse principium liberæ operationis; sed vitale non est, nisi sit intrinsecum: ergò nisi sit intrinsecum, non potest esse liberæ operationis principium.

Confirm. Determinatio libera debet esse in potestate voluntatis; atqui determinatio à principio extrinsecò, qualis est prædeterminatio, non est in potestate arbitrii, cùm nec acquiri, nec impediri possit à nobis: ergò.

Quoad tertium membrum probatur. Voluntarium est à principio intrinsecò cum cognitione, sed determinatio, quæ est à principio extrinsecò,

¶ ;